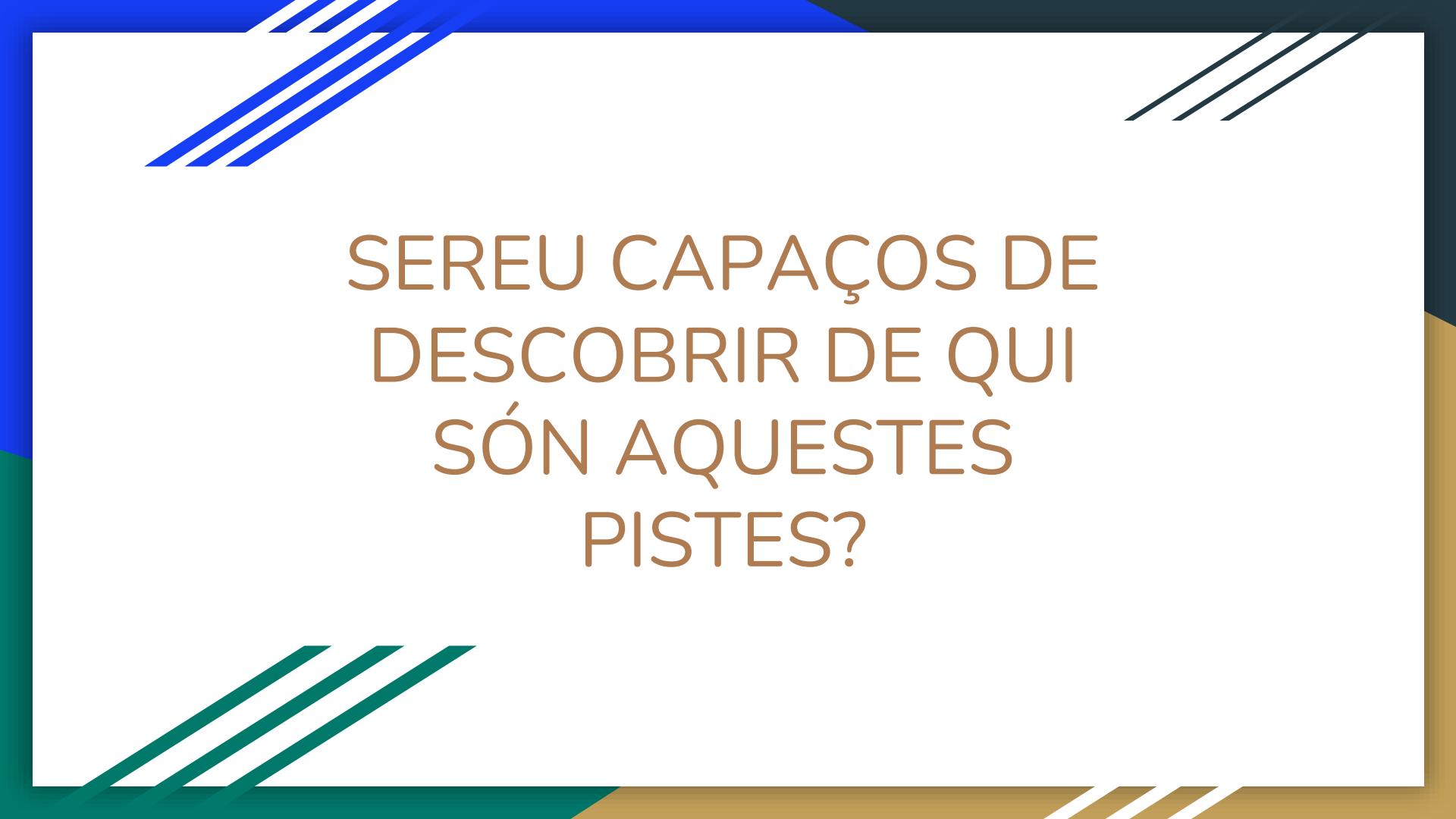

DETECTIUS DEL PARC DE LA MITJANA

Centre d'Interpretació la Mitjana (CIM)
Universitat de Lleida (Udl)

SEREU CAPAÇOS DE
DESCOBRIR DE QUI
SÓN AQUESTES
PISTES?

PISTA 1

Font:genettagenetta.blogspot.com

PISTA 2

Font: CIM

PISTA 3

Font: CIM

PISTA 4

Font: CIM

PISTA 5

Font: CIM

PISTA 6

Font: EducaMadrid
Font: CIM

PISTA 7

Font: University of Wisconsin - Madison

PISTA 8

Font: plantasyhongos.es

FAUNA DE LA MITJANA

Els rastres:

Quan passegem pel camp, si estem atents, sovint podem trobar algunes senyals que ens donen pistes sobre qui més ha passat per allà. La major part d'animals són difícils de veure, perquè ens eviten o surten a la nit, però podem saber quines espècies viuen a una zona determinada si som capaços d'identificar els rastres que ens deixen.

Hi ha molts tipus de rastres: petjades, excrements, furgades i marques als arbres, parts del cos de l'animal (plomes, pèl, ossos...), caus i nius, etc.

A continuació podeu visualitzar un vídeo que us mostrarà alguns d'aquests rastres i tot seguit podreu conèixe'ls de forma més concreta.

Espai Terra: <https://www.ccma.cat/tv3/alcanta/espai-terra/espai-terra-30032011/video/3448692/>
(del minut 4:18 al minut 7:37)

Petjades

Les petjades són els rastres que es reconeixen més fàcilment, sobretot quan es troben a la neu o a terrenys tous i sorrencs. Però és important conèixer l'estructura i aspectes dels peus (o potes) de les diferents espècies per a una correcta identificació.

Sabies que... Les petjades són un tipus de rastre temporal, per tant normalment desapareixeran després d'uns dies. Malgrat això, hi ha casos de petjades i senyals que han perdurat durant milers d'anys com a restes fòssils.

INVESTIGA!

Aquesta web us ajudarà a identificar a qui pertany la vostra petjada:

<https://www.uv.es/zoobot/huellas/metodologia.html>

(PISTA 1)

Excrements

Si passem un dia al camp intentat localitzar rastres no només trobarem petjades d'animals sinó que hi ha altres mostres menys agradables però que ens indiquen clarament a qui pertanyen. És el cas dels excrements; la seva mida, forma, ubicació, olor... ens aporten molta informació sobre l'espècie a qui pertany el rastre.

Sabies que... Segons el tipus d'alimentació les femtes tenen una forma o una altra? Per exemple, en el cas dels animals herbívors els excrements són arrodonits, mentre que els dels carnívors són allargats.

Excrementos

Tamaño natural

MAMÍFEROS

Erizo

Liebre

Conejo

Arzilla común

Castor

Rata nutria

Muroélago hortelano

Rata almizclada

Rata común

Rata de agua

Rata campestre

Leming vulgar

Ratón casero

Ratilla campesina

Ratón de campo

Garduña

Zorro común

Tejón común

Turón común

Comadreja

Lince

Gato

Oso

Ciervo común

Gamo

Corzo

Alce europeo

Fieno

Oveja doméstica

Cabra doméstica

AVES

Carbonero común

Mirlo común

Pito real

Gallo lira

Urogallo

Grévol

Perdiz nival

Lagópodo escandinavo

Faisán vulgar

Perdiz pardilla

Ánsar común

Parts del cos de l'animal

TIPUS DE RASTRES

En ocasions el que trobem són plomes, ossos, pèl o altres parts d'un animal. Aquests casos ens donen moltes pistes de l'animal a qui pertanyen. A més aquests tipus de rastres ens ajuden a distingir des d'un principi a quina categoria pertany l'espècie (vertebrat/invertebrat, au/mamífer/rèptil/insecte...)

INVESTIGA!

- El video inicial ja us ha donat alguna informació sobre la **PISTA 2** ara pots consultar l'enllaç: <http://www.museugranollersciencies.org/en/serpcat/serps-de-catalunya/>
- Per ajudar-vos a identificar LA **PISTA 3** us hem preparat aquestes pistes:
 - [SO](#)
 - [Guia d'Identificació d'ocells de la Mitjana.](#)
- **PISTA 4** Consulta el següents enllaços i compara les dues espècies, a quina creieu que pertany la pista?
https://www.miteco.gob.es/es/biodiversidad/temas/conservacion-de-especies/procambarusclarkiigirard1852_tcm30-436614.pdf - / - <https://www.faunaiberica.org/cangrejo-de-rio>

Rascades, unglades, furgades

Algunes espècies com el porc senglar furgen a àrees fangoses on es donen banys de fang per cuidar-se la pell, regular la seva temperatura i protegir-se contra les picades dels insectes. D'altres freguen els troncs dels arbres donant-nos pistes de la seva presència.

Rastre d'un picot (au)

Rastre d'un senglar

Sabies que... Les marques als arbres les poden provocar moltes espècies, fins i tot aus. Es poden haver produït per diverses raons depenent de l'animal.

Per saber-ne més: <http://marcasenarboles.blogspot.com/>

Caus i nius

TIPUS DE RASTRES

Normalment, i sobretot durant l'època de cria, els animals es refugien en diferents tipus de caus (l'exemple més típic pot ser els nius de les aus). Aquests refugis poden ser permanents, encara que l'habitual és que es facin servir de manera temporal. La ubicació, la mida i les característiques dels caus ens poden ajudar a identificar a qui pertanyen.

INVESTIGA:

Font: CIM

A qui creus que pertany el **PISTA 5**? Elaboreu hipòtesis sobre l'animal que creieu que hi habita.

- Consulta aquest enllaç per saber com diferenciar els caus de cada espècie: <https://urbanisme.paeria.cat/sostenibilitat/fitxers/documents/lleida-en-viu/activitat-previa-dmitjana-cm/identificacio-de-caus>

Observació i escolta

TIPUS DE RASTRES

A més de trobar rastres, si passegem pel bosc i tenim sort podrem veure algunes espècies de la zona. Però per aconseguir-ho és molt important parar atenció i no fer soroll, ja que d'aquesta manera no s'espantaran tan fàcilment.

Sabies que... El quadern de camp és una eina imprescindible per documentar les nostres observacions i a més té un alt valor científic.

Gràcies a aquestes anotacions s'obté molta informació sobre les espècies de la zona i els seus comportaments.

VEGETACIÓ DE LA MITJANA

Moltes vegades ens criden més l'atenció els animals que viuen a una zona determinada sense pensar que la vegetació també hi té un paper fonamental al mateix espai. De fet, moltes vegades és la mateixa vegetació la que permet que hi habitin uns animals en concret i diferencia un espai d'un altre.

Sabies que... Hi ha diferent tipus de plantes, per exemple: Podem diferenciar entre plantes amb flor o sense, entre arbre, arbust i herba segons la seva alçada, l'amplada del tronc, etc.

Hierbas

Arbusto

Árbol

Arbres

TIPUS DE PLANTES

Són el tipus de planta més gran, mesura com a mínim 5 metres. La seva tija es llenyosa, i es diu tronc. A partir del tronc neixen les branques, que donen lloc a la copa. Els arbres creixen més a poc a poc que les herbes i els arbustos però viuen molt de temps.

INVESTIGA:

A qui creus que pertany el **PISTA 6**?

Consulta aquesta web per esbrinar a quina espècie pertany la pista:

https://www.museudelter.cat/coneixelriu/docs/vegetacio_web.pdf

Aquesta taula us ajudarà a identificar l'espècie: [Espècies](#)

Herbes

Son les plantes d'una mida més petita. La seva tija és tova i flexible i el seu color predominant és el verd. A aquest tipus de plantes les anomenem herbàcies. La majoria creixen molt ràpidament i viuen només alguns mesos.

INVESTIGA:

A qui creus que pertany el **PISTA 7**?

Consulta aquesta web per esbrinar a quina espècie pertany la pista:

https://www.museudelter.cat/coneixelriu/docs/vegetacio_web.pdf

Aquesta taula us ajudarà a identificar l'espècie: [Espècies](#)

Arbustos

TIPUS DE PLANTES

Anomenem arbustos a una planta llenyosa de cert tamany que es diferencia de l'arbre per tenir un tronc que es ramifica des de la mateixa base o des de molt pocs centímetres del terra.

Sabies que... no totes les plantes llenyoses que ramifiquen des de la base del tronc són arbustos; de fet, hi ha diverses, com la farigola o l'espígol als quals anomenem subarbustos, popularment conegut com a matolls.

INVESTIGA:

A qui creus que pertany el **PISTA 8**?

Consulta aquesta web per esbrinar a quina espècie pertany la pista:

https://www.museudelter.cat/coneixelriu/docs/vegetacio_web.pdf

Aquesta taula us ajudarà a identificar l'espècie: [Espècies](#)

Preparats per la sortida?

Ara ja heu descobert alguns dels habitants del Parc de la Mitjana, però els voleu conèixer més?

En grups, cerqueu informació sobre aquestes espècies i responeu les preguntes:

RESPON:

ANIMALS

- On viu aquest animal? (hàbitat)
- Què menja?
- Com es desplaça?
- Fa vida de nit o de dia?
- És caçador o caçat?
- Viu tot l'any a La Mitjana o hi és de pas?

VEGETALS

- On viu aquest vegetal? (hàbitat)
- És de fulla perenne o caduca?
- Com es reproduïx?
- El podem trobar tot l'any?

BIBLIOGRAFIA

Ana, Raúl i Elena. (s.d.) *Las plantas 5º*. En línia: <https://sites.google.com/site/lasplantas5o/arboles-arbustos-y-hierbas>

Aquila Naturaleza. *Claves para diferenciar (con respeto) una madriguera de tejón, zorro y conejo*. En línia: <https://aquilaturaleza.wordpress.com/2017/03/09/claves-para-diferenciar-con-respeto-una-madriguera-de-tejon-zorro-y-conejo-curso-de-introduccion-al-rastreo-y-al-fototrampeo-de-la-fauna-de-castilla-y-leon/>

Centre d'estudis dels rius mediterranis, Museu del Ter. (2013) *Vegetació de ribera*.

En línia: https://www.museudelter.cat/coneixelriu/docs/vegetacio_web.pdf

Guixé, D. *Identificació de rastres i seguiment de fauna a la neu*. En línia: http://urbanisme.paeria.cat/sostenibilitat/fixers/formacio-educacio-i-sensibilitzacio-ambiental/ecoactivitats-2014/curs-rastres_ctfc.pdf

Ministerio para la Transición Ecológica (S.d.) *Procambarus clarkii (Girard, 1852)*.

En línia: https://www.miteco.gob.es/es/biodiversidad/temas/conservacion-de-especies/procambarusclarkiigirard1852_tcm30-436614.pdf

BIBLIOGRAFIA

Norman, C. (s.d.) *Cangrejo de río*. En línea: <https://www.faunaiberica.org/cangrejo-de-rio>

Sanz, B. *Marcas en árboles*. En línea: <http://marcasenarboles.blogspot.com/>

Sánchez, M. (2018) *Qué es una hierba, un arbusto y un árbol*.

En línea: <https://www.jardineriaon.com/que-es-una-hierba-un-arbusto-y-un-arbol.html>

TV3 (2011) *Espai Terra - 30/03/2011*.

En línea: <https://www.ccma.cat/tv3/alcanta/espai-terra/espai-terra-30032011/video/3448692/> (4'17'' - 7'39'')

Vallejo, D. (2018) *Guía de campo: identificando huellas, rastros y señales de animales*. Zoo Portraits.

En línea: <https://www.zooportraits.com/es/identificando-huellas-rastros-animales/>